

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 289/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Dávidom Štefankom, advokátom, Povoznícka 18, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Tost 6/2023 z 22. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov konania a primerané finančné zadosťučinenie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uzneseniami sudkyne pre prípravné konanie Okresného súdu Nitra č. k. 33 Tp 13/2012 z 15. februára 2012 a 13. júna 2012 a Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. BB-4T 18/2016 z 15. februára 2017 boli sťažovateľovi uložené obmedzenia a povinnosti v súvislosti s nahradením väzby (zákaz vykonávať podnikateľskú činnosť, pravidelne sa dostavovať k probačnému a mediačnému úradníkovi v ním určenom čase, ako aj na predvolanie súdu, oznámiť súdu každú zmenu pobytu, pozn.). Následnú žiadosť sťažovateľa o zrušenie obmedzení a povinností zo 14. októbra 2022 špecializovaný súd uznesením z 3. februára 2023 podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku zamietol a uložené obmedzenia a povinnosti ponechal naďalej v platnosti. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 4 Tost 6/2023 z 22. februára 2023

podľa § 193 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu špecializovaného súdu z 3. februára 2023.

3. Najvyšší súd po zhrnutí obsahu sťažnosti posúdil, že sťažnosť nie je prípustná, pričom poukázal na § 185 ods. 1 a 2, § 83 ods. 1 a § 82 ods. 2 Trestného poriadku. Špecializovaný súd podľa neho správne uviedol poučenie, že sťažnosť nie je prípustná. Uznesenie z 3. februára 2023 nie je rozhodnutím o väzbe, ako to vyplýva z § 72 ods. 1 Trestného poriadku obsahujúceho taxatívne vymedzenie rozhodnutí. Trestný poriadok neustanovuje, že by výslovne pripúšťal podanie sťažnosti proti rozhodnutiu súdu, ktorým podľa § 82 ods. 2 rozhodol o primeraných povinnostiach a obmedzeniach obvineného. Zákon preto nepripúšťa možnosť opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na zrušenie uložených primeraných povinností a obmedzení. Z textu § 82 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že uloženie primeraných obmedzení alebo povinností má slúžiť na posilnenie účelu, ktorý by sa inak dosiahol väzbou, preto nemožno takéto rozhodnutie považovať za rozhodnutie o väzbe. Najvyšší súd s odkazom na uznesenie sp. zn. 5 Tost 8/2023 uviedol, že nemožno hovoriť o rozhodnutí o väzbe, ako to je v zmysle § 80 a § 81 Trestného poriadku. S poukazom na § 80 Trestného poriadku možno dôvodiť, že rozhodnutím o náhrade väzby sa rozumie len rozhodnutie o nahradení väzby peňažnou zárukou, prijatím záruky dôveryhodnou osobou nad obvineným alebo dohľadom probačného a mediačného úradníka. Rozhodnutie súdu o uložení obmedzení a povinností podľa § 82 Trestného poriadku má len akcesorickú povahu vo vzťahu k samotnému rozhodnutiu o väzbe, ktorým sa v zmysle § 72 ods. 1 Trestného poriadku rozumie aj rozhodnutie o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby. Najvyšší súd uzavrel, že nemožno predmetné rozhodnutie preskúmať v sťažnostnom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ tvrdí, že uznesenie špecializovaného súdu z 3. februára 2023 je rozhodnutím o väzbe podľa § 72 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, pretože (i) ním bolo rozhodnuté o obmedzeniach a povinnostiach uložených mu spolu s nahradením väzby podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, na základe čoho bol z väzby prepustený, a (ii) súčasťou návrhu na zrušenie povinností a obmedzení bol aj návrh na zrušenie dôvodov väzby. Upriamuje pozornosť na rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bola konštatovaná prípustnosť sťažnosti a z dôvodu ktorých aj on podal sťažnosť. Najvyšší súd preto konštatovaním, že uznesenie, ktorým súd nevyhovел návrhu obvineného na zrušenie obmedzení a povinností pri nahradení väzby, nie je rozhodnutím o väzbe, porušil označené základné práva a slobody. K porušeniu došlo neprejednaním podanej sťažnosti. Rozhodovanie o väzbe sa v dôsledku postupu najvyššieho súdu stalo jednoinštančným bez možnosti preskúmania postupu súdu. Závery napadnutého rozhodnutia a uznesenia č. k. 4 Tost 10/2019 z 2. apríla 2019 sú protichodné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru), ako aj práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu.

6. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

7. Sťažovateľ namieta v podstate primárne spôsob (správnosť) aplikácie podústavného predpisu (Trestného poriadku) v jeho veci, ktorá vo výsledku viedla k vecnému neprejednaniu jeho podania.

8. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

9. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť (m. m. II. ÚS 78/05, II. ÚS 249/05). Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces a tvorí jeho esenciálny prvok (sp. zn. III. ÚS 875/2016 a rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36). Právo na prístup k súdu však nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Pri stanovení obmedzení požíva štát určitú mieru voľnej úvahy. Právo na prístup k súdu nemožno obmedziť takým spôsobom alebo do takej miery, že to naruší samotnú podstatu daného práva.

10. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neutržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

11. Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia nevykazuje známky neprípustnej aplikácie právneho predpisu, ktorý by bol v rozpore so zmyslom a s účelom uvedeného ustanovenia procesného predpisu. Najvyšší súd uviedol jasné odpovede na argumenty sťažovateľa o prípustnosti sťažnosti proti predmetnému rozhodnutiu špecializovaného súdu. Oprel sa o doslovné znenie zákona, v ktorom identifikoval taxatívny výpočet rozhodnutí o väzbe (§ 72 ods. 1 Trestného poriadku). Na sťažovateľov argument o možnosti zaradenia uznesenia špecializovaného súdu z 3. februára 2023 medzi rozhodnutia o väzbe reagoval argumentmi o akcesorickej povahe sťažnosťou napadnutého rozhodnutia. Uviedol aj odlišenie od rozhodnutí podľa § 80 a § 81 Trestného poriadku o nahradení väzby.

12. V nadväznosti na už uvedené ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie ním označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či

zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného opravného prostriedku vôbec boli naplnené.

13. Použitý spôsob aplikácie právnych noriem v konkrétnom prípade nemohol bez ďalšieho znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o sťažnosti podľa Trestného poriadku. Najvyšší súd vychádzal zo všeobecného ustanovenia upravujúceho prípustnosť sťažnosti podľa Trestného poriadku a zo špeciálneho ustanovenia o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe. Neprípustnosť sťažnosti vyvodil z toho, že nejde o rozhodnutie o väzbe. Pri takom odôvodnení ústavný súd nezistil neprípustné vylúčenie prieskumu rozhodnutia na druhom stupni súdnictva.

14. Sťažovateľove námietky o rozpore napadnutého rozhodnutia s iným rozhodnutím najvyššieho súdu preto nie sú dostatočné na odôvodnenie vyslovenia porušenia označených práv.

15. Ústavný súd v tomto kontexte považuje za potrebné poznamenať, že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré sa podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1] zveruje práve plénu najvyššieho súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), ktorému sa okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01).

16. Ústavný súd dodáva, že aj keď preukázateľne všeobecné súdy o tejto otázke nerozhodujú rovnakým spôsobom, toto nie je okolnosť, ktorú by mohol ústavný súd riešiť v rámci konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa (IV. ÚS 8/2023).

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

18. Ústavný súd tak ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže zistil nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením sťažovateľom označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. K súvisiacej námietke o práve na účinný prostriedok nápravy ústavný súd uvádza, že odmietnutie sťažnosti vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru pre zjavnú neopodstatnenosť v podstate znamená, že tu nie je ani zdanie oprávnenej sťažnosti či obhájitelného tvrdenia o porušení práv podľa dohovoru (rozsudok Gökçe a Demirel proti Turecku z 22. 6. 2006, č. 51839/99, body 69 a 70), a preto aj v tejto časti je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená. Článok 13 dohovoru vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam negarantuje právo na odvolanie (to vyplýva len z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, aj to len v obmedzenom rozsahu) ani právo na druhý stupeň súdnej sústavy (rozhodnutie Csepyová proti Slovensku zo 14. 5. 2002, sťažnosť č. 67199/01). Tento článok navyše ako všeobecné pravidlo nie je aplikateľný v prípadoch, keď k namietanému porušeniu dohovoru malo dôjsť v rámci súdneho konania (správa

Komisie z 10. 12. 1991 vo veci Pizzetti proti Taliansku, sťažnosť č. 12444/86, bod 41, tiež rozsudok Ferre Gisbert proti Španielsku z 13. 10. 2009, bod 39).

20. Sťažovateľovi napadnuté rozhodnutie nebráni v tom, aby podal novú žiadosť, a tak vyvolal rozhodovanie o uložených obmedzeniach a povinnostiach súvisiacich s nahradením väzby, ako aj o ďalšom trvaní väzobného dôvodu. Ústavný súd nad rámec dodáva, že samotné rozhodovanie na jednom stupni súdnej sústavy o dôvodnosti uložených obmedzení a povinností považuje za dostatočné z pohľadu vnútroštátnych prostriedkov nápravy možných porušení práv a slobôd sťažovateľa vyplývajúcich z dohovoru. Sťažovateľ netvrdil nič v zmysle, že by nemohol predniesť určitú námietku pred špecializovaným súdom alebo že by sa tento nemohol s jeho obhájiteľnými tvrdeniami vecne vysporiadať. V konečnom dôsledku možno považovať za účinný prostriedok nápravy aj toto konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

21. Ústavný súd tak celú ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže zistil nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením sťažovateľom označených práv.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu